

13.05.2021

Република Србија
ВИШИ СУД У ПОЖАРЕВЦУ

1 III 6/19
24.03.2021. године

П о ж а р е в а ц

У ИМЕ НАРОДА

ВИШИ СУД У ПОЖАРЕВЦУ, судија Весна Вуковић, као судија појединац, у парници по тужби тужиоца Дарка Ненадића из Пожаревца са ЈМБГ кога заступају пуномоћници Душко Ковачевић, адвокат из Београда, ул. Краља Петра бр.45/2, Миљан Милановић, адвокат из Београда, Трг Николе Пашића бр.7, Милан Павлица, адвокат из Београда, ул. Чарли Чаплина бр.15, Ена Челекетић, адвокат из Београда, ул. Уралска бр. 30/7 и Братислав Тодоровић, адвокат из Ниша, ул. Страхињића Бана бб, ПЦ Амбасадор локал бр.25, против туженог ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац, ул. Јут Богданова бр. 22-24, кога заступа законски заступник директор Александар Димитријевић и пуномоћник Зора Бјекић, адвокат из Новог Сада, ул. Светојованска бр. 8/19, ради заштите од злостављања на раду, вредност предмета спора 18.000.000,00 динара, по одржаној усменој, јавној и главној расправи, донео је дана 24.03.2021. године и истога дана јавно објавио следећу

ДЕЛИМИЧНУ ПРЕСУДУ

1. УТВРЂУЈЕ СЕ да је тужилац Дарко Ненадић из Пожаревца у периоду од 6.06.2018. године до дана подношења тужбе у овој парници претрпео злостављање на раду од стране послодавца, туженог ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац, те се забрањује туженом предузимање или понављање радњи којима се врши злостављање на раду тужиоцу и налаже туженом извршење радњи ради отклањања последица злостављања.

2. ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да о свом трошку објави ову пресуду у дневном листу „Политика“ који се дистрибуира на територији Републике Србије и на званичној интернет страници Града Пожаревца, у року од 15 дана по правноснажности пресуде.

3. О преосталом делу тужбеног захтева и трошковима поступка суд ће одлучити коначном пресудом.

Образложење

Тужилац је тужби и током поступка навео да је запослен код туженог на радном месту главног инжењера за машинско одржавање, те да је након извршеног узбуђивања тужени према њему вршио одмазду, прво вођењем различитих дисциплинских поступака

који никада нису окончани, давањем отказа који је поништен као незаконит, а потом распоређивањем на неадекватно радно место и ускраћивањем основних услова и средстава за рад.

Решењем Вишег суда у Пожаревцу Ппр-уз 2/18 од 23.05.2018. године усвојена је привремена мера и одложено дејство решења о отказу уговору о раду број 01-60791/1 од 28.12.2017. године и наложено туженом да узбуњивача врати на рад. У решењу о привременој мери Виши суд је утврдио да је Дарко Ненадић због узбуњивања претрпео одмазду, односно да му је због извршеног узбуњивања престао радни однос. По овој привременој мери тужилац је враћен на посао почев од 6.06.2018. године, али је злостављање које тужени спроводи према тужиоцу настављено и траје све до подношења ове тужбе. У прва три месеца од враћања на рад тужилац није имао своје радно место код послодавца, а више од годину дана тужилац није добио ни један радни задатак. Друге колеге, запослени у ЈКП „Водовод и канализација“ тужиоца су игнорисали и избегавали сваки контакт са њим. Иако је тужени 16.07.2018. године донео одлуку о распоређивању тужиоца у службу механизације, тужилац је још отприлике 3 месеца остао на улици без радног места, а када је коначно добио радно место послодавац је тужиоца распоредио у шупу иза настрешнице која служи за паркирање возила и која је прекривена азбестом који је штетан по здравље људи. Сама просторија у којој је тужилац распоређен нема основне услове за рад, нема столицу за седење ни компјутер, санитарни чвор се налази изван објекта у шупи удаљеној 10-ак метара који нема основне хигијенске услове и из њега се шири неподношљив смрад. Распоредивање тужиоца у безусловну просторију са понижавајућим условима за рад и ускраћивање било каквих радних задатака учињено је с намером да се тужилац као узбуњивач казни, јер се усудио да укаже на различите злоупотребе код послодавца. Тужилац је био изолован од стране колега јер нико из страха није смео да му приђе и то је трајало скоро годину дана све до хапшења тадашњег директора крајем маја 2019. године, Владимира Стојимировића, који је ухапшен због сумње да је чинио кривична дела у вези са корупцијом. Оваква ситуација, недостатак основних средстава за рад, изолованост од остатка колектива, недобијање радних задатака уназад више од годину дана траје и данас, искључиво у циљу злостављања тужиоца који је узбуњивач и који је указао на неправилности у раду ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац, чије отклањање се тиче очувања здравља свих корисника јавног предузећа. Оваквим поступањем туженог тужилац сматра да је претрпео и да даље трпи злостављање на раду, те да послодавац понавља описане радње злостављања и онемогућава тужиоца у обављању рада, па је предложио да суд донесе пресуду која гласи као у изреци и да обавезе туженог на накнаду нематеријалне штете коју трпи због учињеног злостављања на раду. Трошкове поступка је тражио и преко пуномоћника определио.

Тужени је у писменом одговору на тужбу преко квалификованог пуномоћника оспорио тужбу и тужбени захтев тужиоца у целини, те навео да тужба не садржи све елементе прописане законом, па је предложио да суд исту одбаци као неуредну. Уколико суд сматра да је тужба уредна, пуномоћник туженог је навео да се из тужбе не може закључити која су то понашања која се понављају и у чему се састоје, ког су датума и од стране кога предузете, а сви изнети наводи у тужби су нетачни, паушални и непоткрепљени чињеницама и доказима. Навео је даље да тужилац није у лошијем положају од осталих запослених јер му је послодавац обезбедио сва права и услове рада у складу са својом финансијском ситуацијом и општим актима и позитивним прописима као и осталим запосленима. Ово из разлога што се под истим кровом – настрешницом налази 11 канцеларија у којима ради 28 радника, а свих 11 канцеларија је прекривено истим салонитом који у непромењеном стању постоји још од 2001. године. У канцеларији која је након враћања на рад тужиоца по привременој мери истом додељена раније су седели сведоци Владан Стојановић и Душко Унгурјановић. Такође је у одговору на тужбу

наведено да је тужилац добијао радне задатке након враћања на рад, али је исте одбијао из чега следи да су нетачни наводи из тужбе да је тужилац стављен у неповољнији положај од других запослених, да нема основних средстава за рад, те да није добијао радне задатке од својих претпостављених. Предложили су да суд одбије као неоснован тужбени захтев тужиоца у целини, а трошкове поступка су тражили и преко пуномоћника определили.

Виши суд у Пожаревцу је извео предложене доказе и то читањем писмених доказа: решења о отказу уговора о раду од 28.12.2017. године, решења Вишег суда у Пожаревцу 4 Ппр-уз 2/18 од 23.05.2018. године, решења туженог од 6.06.2018. године, одлуке туженог од 16.07.2018. године, упозорења пред отказ уговора о раду од 1.04.2010. године, упозорења запосленом на повреду радне обавезе од 2.09.2016. године, упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду од 25.01.2019. године, паласа лекара специјалисте ВМА од 10.10.2019. године, требовања тужиоца упућеног Вршиоцу дужности директора туженог од 21.11.2018. године и 5.02.2019. године, захтева за покретање поступка за заштиту од злостављања на раду који је тужилац упутио туженом 24.09.2019. године, одлуке туженог од 27.09.2019. године, изјашњења тужиоца од 30.09.2019. године, одлуке туженог од 3.10.2019. године, решења директора туженог без датума, извештаја достављеног ЈКП –у 3.10.2019. године о захтеву за покретање поступка за заштиту од злостављања на раду, анекса уговора о раду од различитих датума, уговора о набавци услуге хигијеничара од 18.02.2019. године, информације у вези фотографија и навода о стању објекта на ЦС 3 од 27.09.2019. године, решења број 01-3823/1 без датума, дневног извештаја 11/7 од 12.07.2018. године, извештаја ВД директору од 12.07.2018. године, одлуке туженог од 11.12.2018. године, Правилника о чувању пословне тајне од 7.12.2018. године, решења туженог од 16.07.2018. године, решења туженог од 3.07.2019. године, решења и одлуке од наведеног датума, закључка Градског већа Града Пожаревца од 9.08.2019. године, анекса број 8 уговора о раду од 14.08.2019. године, писмене изјаве запосленог од 10.08.2017. године, изјаве шефа службе од истог датума, захтева за утврђивање повреде радне обавезе од 23.01.2019. године, упозорења о постојању разлога за отказ уговора о раду од 23.01.2019. године, одлуке туженог од 9.05.2019. године, извештаја лекара специјалисте од различитих датума, извештаја ДМ обезбеђења секјурити од 28.01.2020. године, читањем налаза и мишљења вештака др Војина Кузмановића психијатра Опште болнице Пожаревац од 12.10.2020. године и допунског изјашњења вештака са рочишта од 17.02.2021. године, саслушањем сведока Миодрага Обрадовића из Пожаревца, Бранка Мијатовића из Пожаревца, Владана Стојановића из Пожаревца, Драгана Кокића из Пожаревца, Марије Ивковић из Пожаревца, Зорана Матијевића из Пожаревца, као и доказ саслушањем тужиоца и законског заступника туженог у својству парничних странака, па је оценом изведених доказа, навода странака и резултата целокупног поступка, утврдио следеће чињенично стање:

Тужилац је почев од 1.02.2007. године био запослен код туженог на пословима инжењера машинског развоја и инвестиција, те му је као технолошком вишку дана 28.12.2017. године отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом. У вези овог решења тужилац је водио поступак за поништај решења о отказу уговора о раду, те је правноснажном пресудом Основног суда у Пожаревцу ПП–уз 1/2018 од 12.03.2019. године поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду од 28.12.2017. године и тужени ЈКП „Водовод и канализација“ Пожаревац обавезан да тужиоца врати на рад на послове који одговарају његовој стручној спреми и способностима. Ова пресуда потврђена је пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 – уз 1/2019 од 27.09.2019. године. Тужилац је у међувремену тражио да Виши суд у Пожаревцу изда привремену меру у поступку заштите узбуњивача, те је донето решење 4 Ппр-уз 2/18 дана 23.05.2018. године којим је усвојена предложена привремена мера и одложено правно дејство решења о отказу уговора о раду од 28.12.2017. године донето од стране туженог, те је наложено

туженом да тужиоца врати на рад и послове који одговарају његовој стручној спреми и способностима у року од 8 дана по пријему писменог отправака решења. Дејство ове привремене мере одређено је до правноснажног окончања радног спора за поништај решења о отказу уговора о раду од 28.12.2017. године. Након издавања ове привремене мере тужени је донео решење 01-35991 од 6.06.2018. године којим се тужилац враћа на рад у ЈКП „Водовод и канализација“ по налогу садржаном у решењу Вишег суда у Пожаревцу 4 Ппр – уз 2/18 од 23.05.2018. године, и истим решењем му се утврђује коефицијент за обрачун зараде 3,2, а тужилац је истим решењем обавезан да се јави на рад 6.06.2018. године.

Након враћања на рад тужилац је распоређен у Службу канализације и одвођења отпадних вода, где му је непосредни руководиоца био Владан Микић, да би 16.07.2018. године био распоређен у Службу механизације у сектору производње и оперативе са непосредним руководиоцем Дејаном Милетићем. У оба сектора тужилац није добијао конкретне радне задатке од својих руководиоца, а прве радне задатке добија након што је 3.07.2019. године распоређен у Службу развоја у сектору производње и оперативе где му је непосредни руководиоца био Миодраг Обрадовић. Код туженог је у августу 2019. године усвојена нова систематизација радних места, након чега тужилац добија ново решење о распоређивању у складу са новом систематизацијом. Тужилац је пре добијања решења о отказу уговора о раду користио канцеларије које се налазе у пословним просторијама туженог у центру града, а након враћања на рад по привременој мери донетој од стране Вишег суда у Пожаревцу тужилац је распоређен у радне просторије на црпној станици број 3. у Пожаревцу. Након враћања на рад по решењу о привременој мери издатој од стране Вишег суда у Пожаревцу у систематизацији радних места код туженог није постојало радно место на које би тужилац могао да буде распоређен (обзиром да је тужиочево раније радно место угашено), због чега је исти распоређиван у различите службе и секторе, али није добијао посебна решења из којих би исти знао који све послови и радни задаци улазе у домен његовог рада. На црпној станици 3. где је распоређен од септембра 2018. године, тужилац је имао своју канцеларију, радни сто и столицу, а половни рачунар му је понуђен касније, али га је тужилац одбио. Након усвајања нове систематизације августа 2019. године формирао је технички сектор којем припадају све службе, па и служба изградње и одржавања у коју је распоређен тужилац по новој систематизацији од августа 2019. године. И након усвајања нове систематизације и распоређивања на нове послове и радне задатке тужилац је конкретне радне задатке који одговарају његовој стручној спреми и способностима стеченим радом почео да добија од фебруара 2020. године, када је добио писмени налог од руководиоца Бранка Мијатовића.

Описано чињенично стање суд је утврдио читањем писмених доказа и то посебно решења о отказу уговора о раду од 28.12.2017. године, пресуде Основног суда у Пожаревцу III-уз 1/18 од 12.03.2019. године, решења Вишег суда у Пожаревцу 4 Ппр-уз 2/18 од 23.05.2018. године, којим писменим доказима се поклања вера у целини, обзиром да се ради о решењу туженог и судским одлукама који су донети у законом прописаном поступку и током поступка нису оспорене од странака. Описано чињенично стање утврђено је и на основу исказа сведока Миодрага Обрадовића, Бранка Мијатовића, Владана Стојановића, Драгана Кокића и Зорана Матијевића, чијим исказима је поклоњена вера у деловима који су од значаја за пресуђење ове правне ствари, а односе се на чињеницу да је тужилац проглашен 28.12.2017. године технолошким вишком, да је добио отказ као технолошки вишак у вези чега је водио радни спор са којим је успео, те да је по решењу о привременој мери Вишег суда у Пожаревцу враћен на рад код туженог 6.06.2018. године. Поклоњена је вера исказима ових сведока и у деловима где су изјавили да фактички тужилац никакве радне задатке није добио до половине 2019. године, односно до почетка 2020. године, (осим у периоду јули – август 2019. година) након што

је усвојена нова систематизација и тужилац распоређен у технички сектор на послове свог радног места, да је од септембра 2018. године тужилац добио радне просторије на црпној станици 3. у Пожаревцу, а раније, пре добијања решења о отказу уговора о раду радио је у центри туженог у улици Југ Богдановој у Пожаревцу; да су радне просторије у које је распоређен тужилац након враћања на рад 6.06.2018. године на црпној станици 3. биле условне за рад и у њима су обављали послове и саслушани сведоци; да је туженом након враћања на рад по привременој мери понуђен половни рачунар који је тужилац одбио да прими, те користи свој лични рачунар након усвајања нове систематизације и распоређивања на послове који одговарају његовој стручној спреми и радним способностима стеченим радом. Исказу сведока Марије Ивковић поклоњена је вера у делу где се иста изјашњавала о томе у које службе и сектора је тужилац распоређиван након враћања на рад 6.06.2018. године, као и у деловима где се изјашњавала о томе да је тужилац подносио писмена требовања основних средстава рада и на који начин је о његовим захтевима одлучивано.

Описано чињенично стање утврђено је и из исказа тужиоца саслушаног у својству парничне странке чијем исказу је поклоњена вера, обзиром да је исказ јасан, логичан, поткрепљен писменим доказима који су претходно набројани као и исказима сведока у деловима који су од значаја за пресуђење, а суд им је поклатио веру. Суд није поклатио веру исказу тужиоца у делу где је изјавио да у сектору развоја, где је био распоређен јула и августа 2019. године није добијао радне задатке од сведока Миодрага Обрадовића, обзиром да је у овом делу исказ тужиоца у супротности са исказом сведока Обрадовића, коме је суд поклатио веру да је понудио радне задатке тужиоцу (везано за ГИС-дигиталну водоводну мрежу), али их је тужилац одбио „због зрачења“.

Напред наведено чињенично стање утврђено је и из исказа законског заступника туженог чијем исказу је поклоњена вера у делу где се изјашњавао да је именован за вршиоца дужности директора туженог 16.06.2019. године, да у то време није постојала систематизовано радно место на које би тужилац могао бити распоређен, већ да је исти распоређен у службу развоја где му је непосредни руководиоца био Миодраг Обрадовић, а да је након усвајања нове систематизације радних места тужилац распоређен септембра 2019. године у службу изградње где му је непосредни руководиоца био Бранко Мијатовић. Ово из разлога што је у овим деловима исказ јасан, логичан и сагласан другим изведеним доказима којима је поклоњена вера.

На основу изведених доказа којима је поклоњена вера суд налази да је тужбени захтев тужиоца којим тражи да се утврди да је претрпео злостављање на раду од стране туженог основан.

Одредбом члана 6. став 1. Закона о спречавању злостављања на раду прописано је да је злостављање у смислу овог закона свако активно или пасивно понашање према запосленом или групи запослених код послодавца које се понавља, а које за циљ има или представља повреду достојанства, угледа, личног и професионалног интегритета, здравља, положаја запослених и који изазива страх или ствара непријатељство, понижавајуће или увредљиво окружење, погоршава услове рада или доводи до тога да се запослени изолује или наведе да на сопствену иницијативу раскине однос или откаже уговор о раду или други уговор.

Одредбом члана 31. истог закона прописано је да уколико је у току поступка тужилац учинио вероватним да је извршено злостављање из члана 6. овог закона, терет доказивања да није било понашања које представља злостављање је на послодавцу.

Закон о спречавању злостављања на раду је „lex specialis“ у области спречавања злостављања на раду који намеће посебна правила поступка чији је циљ стварање безбедне радне околине, ослобађање од радњи које носе квалификатив злостављања на раду, а које су дефинисане цитираном одредбом члана 6. став 1. и 2. закона.

Из цитираних норми материјалног права следи да је за постојање мобинга неопходно да су испуњена кумулативно два услова и то: понављање и умишљај, чиме се штите три заштићена добра: личност жртве, радно окружење, које мора бити у складу са законским и етичким правилима и услови рада, који се не могу погоршати селективно и циљано ради довођења запосленог у тежи положај, а који ће га натерати да раскине радни однос.

Имајући у виду наведене норме материјалног права и утврђено чињенично стање од стране суда, овај суд оцењује да је тужилац претрпео злостављање на раду радњама и понашањем непосредних руководиљаца туженог, почев од момента враћања на рад по привременој мери донетој од стране Вишег суда у Пожаревцу у поступку заштите узбуњивача од 6.06.2018. године до момента подношења тужбе суду октобра 2019. године, обзиром да у овом спорном периоду тужилац није добијао радне задатке од стране својих непосредних руководиљаца, (изузев у VII и VIII месецу 2019. године када је одбио радни задатак од сведока Миодрага Обрадовића). Наиме, при утврђеној чињеници да је тужилац био у радном односу код туженог почев од 1.02.2007. године на пословима инжењера машинског развоја и инвестиција, те да му је 28.12.2017. године отказан уговор о раду као технолошком вишку, због престанка потребе за његовим радом, обзиром да је новом систематизацијом укинута његово радно место на коме је он био једини извршилац, као и чињеници да је по решењу Вишег суда у Пожаревцу 4 Ппр-уз 2/18 од 23.05.2018. године издата привремена мера у поступку заштите узбуњивача, те одложено правно дејство решења о отказу уговор о раду од 28.12.2017. године и обавезан тужени да тужиоца врати на рад на послове и радне задатке који одговарају његовој стручној спреми, што је тужени и учинио, као и при утврђеној чињеници да тужилац у дужем временском периоду никакве конкретне радне задатке није добијао, следи закључак да је тужилац претрпео злостављање на раду, што представља тзв. „мобинг празног стола“. Наводи туженог током поступка да је тужилац дужи низ година радио код туженог и да зна која су његова радна задужења, не оправдавају дискриминаторско понашање туженог и злостављање које је пословодство туженог вршило према тужиоцу, обзиром да је радно место на коме је тужилац до враћања на рад по привременој мери укинута, те да тужилац није знао који су његови непосредни радни задаци, те је тужени био у обавези да тужиоцу издаје конкретне радне задатке како би тужилац знао које послове треба да обавља. Међутим, тужени није поступио на описани начин, већ је повремено издавао налоге непосредним руководиоцима тужиоца у секторима где је распоређиван, без обавештења тужиоца о томе, тако да тужилац објективно није могао знати који су његови непосредни радни задаци, те је од враћања на рад 6.06.2018. године па све до усвајања нове систематизације радних места, тужени над тужиоцем вршио злостављање на раду јер му није давао конкретне радне задатке, што представља тзв. „мобинг празног стола“. Тек након усвајања нове систематизације августа 2019. године, тужилац је распоређен у оквиру своје стручне спреме и способности стечене радом на радно место које је систематизовано, те је добио решење са описом радног места и знао која су његова радна задужења, што је утврђено из исказа саслушаних сведока и тужиоца саслушаног у својству парничне странке. Остали наводи тужбе да је тужилац након враћања на рад по привременој мери распоређен у безусловне радне просторије, без основних услова за рад, оцењени су као неосновани јер ове наводе тужилац није доказивао, као ни наводе да је тужени извршио злостављање тужиоцу на начин што га је изоловао од остатка колектива, а што је даље изазвало изопштеноост тужиоца из радног окружења, те да колеге због тога нису хтеле да комуницирају са њим, а ово имајући у виду да ни један од саслушаних сведока није потврдио да је од стране пословодства туженог вршен притисак на њих и забрањивано сведоцима да комуницирају с тужиоцем, већ је до евентуалне изолованости

тужиоца у односу на остатак колектива дошло искључиво због понашања тужиоца који је одбијао да комуницира са својим колегама.

Имајући у виду наведено, овај суд је оценио да је тужбени захтев тужиоца којим тражи да се утврди да је претрпео злостављање на раду од стране одговорних лица туженог основан, због чега је делимичном пресудом одлучио као у ставу првом изреке ове пресуде, те забранио туженом предузимање и понављање радњи којима се врши злостављање на раду тужиоца, обавезао туженог да изврши потребне радње ради отклањања последица злостављања. Ставом 2. изреке пресуде овај суд је у смислу члана 30. Закона о спречавању злостављања на раду, поред утврђења да је тужилац претрпео злостављање на раду и забране вршења понашања које представљају злостављање, обавезао туженог да објави ову пресуду у дневном листу „Политика“ који се дистрибуира за територију целе Републике, као и на званичној интернет страници Града Пожаревца, а ово све ради отклањања последица злостављања тужиоца.

Током поступка суд је изводио и друге доказе, али исте посебно не образлаже, обзиром да су без значаја за одлуку о тужбеном захтеву о коме је одлучено овом делимичном пресудом. Такође, на записнику о главној расправи од 29.01.2020. године суд је одбио предлог пуномоћника туженог да се у доказном поступку обави грађевинско вештачење стања пословних просторија туженог. Ово из разлога што је извођење овог доказа без значаја за одлуку о тужбеном захтеву тужиоца, имајући у виду да је током поступка утврђено да је тужилац након враћања на рад по привременој мери донетој од стране Вишег суда у Пожаревцу враћен у просторије туженог које задовољавају основне услове за рад, па како у овим просторијама ради такође већа група радника, то је по оцени суда без значаја било извођење доказа грађевинским вештачењем ради утврђења да ли су радне просторије у које је тужилац враћен на рад условне или не.

О преосталом делу тужбеног захтева и трошковима поступка суд ће одлучити коначном пресудом.

СУДИЈА,
Весна Вуковић,ср.

ВА

ПРАВНА ПОУКА: Против ове пресуде може се изјавити жалба у року од 15 дана од дана пријема исте, Апелационом суду у Крагујевцу, а преко овог суда.

Сагласност овог прелиминарног изворника потврђује:
Управитељ – шеф одсека судске писарнице
